

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์ : ภูมิหลังของประชากรชาวไทย-พุทธ ในเขตชุมชนเมืองกับลักษณะ
โครงสร้างทางสังคม : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกรณีชุมชนเมืองกับ
ชุมชนกึ่งเมือง-กึ่งชนบท และชุมชนชนบทในจังหวัดปัตตานี

ชื่อผู้เขียน : นางธัญญารักษ์ หนูช่วย

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2544

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลังของประชากรชาวไทย- ในเขตเมืองของจังหวัดปัตตานี กับ ลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชน ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกรณีชุมชนเมืองกับชุมชนกึ่งเมือง-กึ่งชนบท และชุมชนชนบทในจังหวัดปัตตานี เพื่อทราบว่าลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนดังกล่าว เป็นระบบโครงสร้างทางสังคม เป็นระบบฝักฝ่าย ระบบอุปถัมภ์ และ/หรือ ระบบเครือญาติ ภายใต้อัตลักษณ์โครงสร้างทางสังคมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับภูมิหลังประชากรหรือไม่อย่างไร และศึกษาเปรียบเทียบกับลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชาวไทย-พุทธ ที่ค้นพบระหว่างชาวไทย-พุทธ ในเขตชุมชนเมืองกับชุมชนกึ่งเมือง-กึ่งชนบท และชุมชนชนบท โดยใช้แบบสำรวจและสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 423 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการหาความสัมพันธ์

ผลการศึกษา ปรากฏว่า ลักษณะโครงสร้างทางสังคมในภาพรวมของชาวไทย-พุทธในชุมชนเมือง มีระบบโครงสร้างทางสังคมเป็นระบบฝักฝ่ายเป็นด้านหลัก ระบบเครือญาติเป็นด้านรอง และระบบอุปถัมภ์เป็นด้านเสริม ภายใต้อัตลักษณ์โครงสร้างทางสังคมที่ค้นพบดังกล่าว ภูมิหลังประชากร เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหรือรายได้ที่แตกต่างกัน ในการยึดถือระบบฝักฝ่าย ระบบอุปถัมภ์ และระบบเครือญาติ จะแตกต่างและไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ลักษณะโครงสร้างทางสังคมในชุมชนเมืองเป็นไปตามองศาของการเติบโตของความเป็นเมือง อัตราการพัฒนาเข้าสู่ระบบฝักฝ่าย และระบบอุปถัมภ์เป็นไปตามอัตราที่รวดเร็ว-ฉับไว

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา ผู้ที่มีการศึกษาน้อย กลุ่มอาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง จะยึดถือระบบฝักฝ่ายมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เป็นเพราะว่าต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง และสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับบุคคลภายนอกที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจ การเมือง เพื่อความอยู่

รอดของตนเองและครอบครัวเป็นหลักใหญ่ ที่จะพึ่งพาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ด้านศาสนา พุทธ ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธจะมีอิสระในความคิด การกระทำ ในหลักศาสนาไม่ได้วางกรอบในการปฏิบัติ ทำให้มีความเป็นปัจเจกสูง เพราะต้องศึกษารวมด้วยตนเองเท่านั้น จึงสามารถค้นหาแก่นธรรมได้ หากเปรียบเทียบกับศาสนาอิสลามจะมีกรอบตั้งแต่แรกเกิด เมื่อมาสู่สังคมจะมีแนวคิดเดียวกัน คือ เมื่อนับถือศาสนาเดียวกันก็เสมือนพี่น้องรวมกันทุกคน

การเปรียบเทียบชาวไทย-พุทธ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 3 ลักษณะคือ ชุมชนเมือง ชุมชนกึ่งเมือง-กึ่งชนบท และชุมชนชนบท ปรากฏว่า มีลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนเมือง เป็นไปตามองศาของการเติบโตเป็นเมือง

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบโครงสร้างทางสังคมในเขตชุมชนเมืองมีโครงสร้างแบบระบบฝักฝ่ายเป็นหลัก ในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มกัน เพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองและควรจจะวางรากฐานการส่งเสริมในลักษณะกลุ่มวิชาชีพ หรือกลุ่มสมาคมอาชีพ
2. นโยบายการสร้างสังคมเข้มแข็ง ภายใต้ระบบโครงสร้างทางสังคมที่เป็นระบบฝักฝ่ายนั้น ต้องยึดหลักการแลกเปลี่ยนเท่าเทียมกันของแต่ละกลุ่ม และการเคารพศักดิ์ศรีซึ่งกันและกันอย่างเสมอภาพ หากไม่ได้ดำเนินการตามหลักการทั้ง 2 ที่กล่าวมาข้างต้น ก็จะทำให้โอกาสเกิดความขัดแย้งของแต่ละกลุ่มนั้นมีสูง และไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้

ABSTRACT

Title of Research Paper : Background of Thai Buddhists in the Urban Community and the Social Structure : A Comparative Study of the Urban Community, the Semi-urban and Semi-rural Community and the Rural Community in Pattani Province

Author : Mrs. Tunyapom Nuchaey

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2001

.....

This basic research was aimed at studying the background of Thai Buddhists in the urban community in Pattani Province and the social structure of the community. It compared these characteristics among the urban community, the semi-urban and semi-rural community, and the rural community in Pattani Province. Also, the study aimed to find out the social structure of the urban community whether it was mainly the factional-system, the patron-client system, or the kinship-system, and whether such a social structure had a relationship with the people's background. An interview schedule was used to collect the data from 423 people. Percentage, mean, and correlation were used for data analysis.

It was found that the factional-system was mainly prevalent, followed by the kinship-system, and supplemented by the patron-client system. Next, no significant difference in the social structure was found when sex, age, education, occupation and income were considered. Also the social structure was found to change in line with urbanization. The progress to the factional-system and the patron-client system was very swift.

It was also found that uneducated and poorly educated people, these in small trades, and those engaged in general employment held onto the factional-system more than other groups because they had to adapt themselves to changes and to build a good personal relationship with those with economic and political influence in order to

survive, They expected to depend on influential people both in the present time and in the future, Thai Buddhist people have freedom to do and to think, The Buddhist principles did not have a definite frame of practice to follow, so individuality was prevailing among Thai Buddhists because they had to study Buddhist teachings by themselves only in order to find the core of Buddhism, Compared to Islam, Islam had a definite religious frame for people to follow since they were born, so Muslims' way of thinking tended to be in the same direction. That is, they believed in the same religion, so they were brothers and sisters.

When the three types of communities where Thai Buddhists lived were compared, it was found that the social structure of the urban community tended to be in line with urbanization.

Recommendations

1. It was found that the social structure of the urban community was in the form of the fraction-system. So people should be encouraged to form groups to do political activities and to set up occupational groups to earn additional income for their families.

2. To strengthen the community under the factional-system, fair exchange in each group should be emphasized, including respecting each other; otherwise, conflicts may be severe and the community cannot be strengthened.